

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

73. An Sacerdotes in domibus suis, audientes Lectorem legu[m], vel
medecinæ incident in excommunicationem? Et quid de Regularibus? Et
quid est dicendum, si supradicti studeans, legibus civilibus in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

cumque non denunciatis simul orant, vel Concionem sacram, aut Missam audiunt, more, & ritu verè Catholico, vel eorum funus comitantur, eosque ad sepulturam deducunt, quando sepeliuntur more Hæreticorum. Quia hæ communicationes, cum sint in rebus licitis, licitæ omnino sunt, quantum est ex rei natura; neque sunt illicitæ ratione excommunicationis, & censuræ, cum hæc non operetur obligationem vitandi, etiam in divinis, nisi sequuta denunciatione. Et quemadmodum licitum est comitari excommunicationem viventem, non denunciatum, eumque deducere, quocumque voluerit: ita & est licitum comitari jam mortuum, ejusque funeri adesse, eumque deducere ad sepulturam; cum universaliter licitum sit in iis omnibus communicare defunctis, in quibus est licitum communicare vivis, cap. *Sacris de sepult.* cap. *Ad hæc, de privil.* Sed hoc advertit Baldellus procedere, dummodo sepultura non fiat in loco sacro: quia, ait ipse, licet excommunicatus quicumque non denunciatus non sit vitandus in sepultura, aut in funere, quando est mortuus; sicut nec fuit vitandus, sive in divinis, sive in humanis, cum esset vivus, ut paulo ante diximus ex cap. *Sacris de sepult.* & cap. *Ad hæc de privileg.* vitandus tamen omnino est, quando funus, & sepultura fit in Ecclesia, aut loco sacro; non, quia hæc obligatio inducatur per excommunicationem non denunciati à iudice; sed quia inducitur ex ipsa rei natura, ex qua malitiam contrahunt, & digni sunt morte, non solum qui mala faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus, ut patet ex Apostolo ad Rom. 1. quod certè est verum, etiam præscindendo ab excommunicatione, & sive illa sit denunciata, sive non. Vnde ex his patet responso ad argumentum adductum ab Henriquez.

Sup. hoc sup.
in fine ref.
70. & in
ref. 71. §. vlt.
ad medium.

4. Si autem inquiras, an Ecclesia, in qua sepelitur Hæreticus, modo quo *supra*, remaneat polluta? Respondeo negativè: quia execratio, vel profanatio Ecclesiæ, aut loci sacri per sepulturam excommunicati, ea tantum de causa inducitur in sacris Canonibus, quia non debemus communicare mortuo, cui non communicavimus vivo, cap. *Sacris*, & cap. *Ad hæc, cit.* & idè nec debemus celebrare Missas, & divina Officia, ubi ille jacet mortuus, & tumulatus: sicut nec debuimus celebrare, ubi ille extitit vivus. Ex his inferitur, quòd non inducitur dicta execratio, vel profanatio Ecclesiæ, aut loci sacri, nisi per sepulturam excommunicati vitandi, cum quo solo ratione excommunicationis prohibemur modo communicare in divinis, post Extravag. *Ad evitanda*. Et ita hanc sententiam tenet Baldellus, *loc. cit.* firmans ex supradictis, quòd per sepulturam Hæretici excommunicati non vitandi, non execratur, nec profanatur Ecclesia, aut locus sacer.

Sup. hoc in
tom 2. tr. 8
ref. 4. & lege
§. ejus an-
not.

5. Notandum est hic obiter cum Trullench. *tr. de jure Parochie*, c. 9. dub. 6. n. 10. quòd si aliquis reperiretur mortuus in puteo, vel laqueo suspensus, non est statim privandus Ecclesiastica sepultura: quia, ubi non constat, quòd seipsum interfecerit, vel precipitaverit, non id est præsumendum, cum potuerit per insidias, aut vim in puteum projici, vel suspendi, aut ex furore, seu mentis alienatione id facere.

RESOL. LXXIII.

An Sacerdotes in domibus suis audientes Lectorem legum, vel medicum incidant in excommunicationem?

Et quid de Regularibus?

Et quid est dicendum si supradicti studeant legibus civilibus in scholis publicis, quatenus conducunt, vel possunt conducere ad notitiam Canonum?

Et an hoc intelligatur in foro interiori, nam in foro exteriori semper præsumuntur excommunicati?
Et an Diaconi, & Subdiaconi non comprehendantur subdita prohibitione, & excommunicatione, nisi sunt personatus. Ex part. 3. tr. 5. & Milc. 1. Refol. 17.

§. 1. Affirmativè videtur respondendum ex aucto. Bonitate Filiucci, *com. 1. tract. 14. cap. 7. num. 103.* & Suarez, in *censur. disputat. 23. sect. 3. numer. 19.* & aliorum.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam docent novissimè Barbosa, in *collect. tom. 1. lib. 3. tit. 10. cap. vlt. num. 3.* Squilante, de *obligat. cler. part. 2. dub. 8.* Homobonus, de *statutis p. 1. c. 18. num. 6.* Gambartupa, de *casibus reserv. c. 9. n. 6.* Villalobos, in *summa, tom. 1. tr. 17. diff. 28. n. 4.* & Sanctarellus, *tr. de Apost. cap. 2. dub. 3. num. 21.* & alij penes ipsos. Dico igitur, in excommunicationem latam in cap. super *specula, ne Clerici, vel Monachi*, &c. non incurrere Sacerdotes seculares, & Regulares habentes privatim in domibus suis lectorem legum, vel medicinæ, qui eos doceat privatim has facultates.

3. Imò nec incurrunt hanc excommunicationem prædicti, si studeant legibus civilibus in scholis publicis, quatenus conducunt, vel possunt conducere ad notitiam Canonum. Ita Sanctarellus, *loc. cit.* & Barbosa, *n. 7.* & Squilante, de *oblig. cler. part. 2. dub. 18. n. 17.* & alij penes ipsos.

4. Sed nota hoc verum esse in foro interiori, nam in foro exteriori præsumerentur excommunicati. Notandum est etiam, quòd Diaconi, & subdiaconi non comprehenduntur sub dicta prohibitione, & excommunicatione, licet beneficium habeant, nisi sit personatus. Ita DD. citati.

RESOL. LXXIV.

An si mandans, vel consulens revocet mandatum, vel consilium, incurrat adhuc excommunicationem, si delictum, hoc non obstante committatur?

Et quid, si revocatio non innotescat mandatario?

Et quid est sentiendum de irregularitate?

Et an teneatur restituere damna ex tali homicidio emersa?

Et si mandans homicidium mortuus fuerit, antequam mandarius occideret, non contrahat excommunicationem, quæ solum ligat viventes, non autem defunctos?

Ex part. 5. tr. 9. Ref. 8.

1. 1. Affirmativam sententiam docet quoad consilium Bonacina, de *cens. in com. disputat. 1. quest. 1. punct. 6. num. 7.* Molina, de *Iust. tom. 4. disput. 32. quest. 1. n. 35.* Avila *part. 2. c. 5. disp. 3. dub. 7.* Sayrus, *lib. 3. c. 26. n. 33.* & novissimè Hurtado, de *cens. in com. disp. 1. §. 15. num. 67.* quia per revocationem, seu per rescissionem ex se efficacem cessat, imò destruitur inobedientia habitualiter perseverans. Ecclesia autem supposita institutione censurarum, vel non potest valide, vel non intendit ligare censura eum, qui ante incursionem jam non est inobediens adhuc habitualiter, sed penitens efficaciter, sicut etiam debet absolvere à censura incurra eum, quem efficaciter